

**MINORITETSSPRÅKLIGE
ELEVER
I VIDEREGÅENDE SKOLE**

Å lære norsk mens man lærer fag

God andrespråksopplæring forutsetter at vi gjør oss kjent med elevens bakgrunn og aksepterer at eleven er i en mellomspråksfase. God andrespråksopplæring tar hensyn til at eleven skal lære seg norsk, ulike fagspråk og faglig innhold samtidig. God andrespråksopplæring bruker elevens morsmål som en ressurs og anerkjenner det eleven kan fra før.

Eksplisitt språkopplæring, med vekt på muntlighet, lesing og skriving i et lærende fellesskap bør være didaktiske prinsipp i alle fag. Vi har laget noen enkle hjelpemiddel som kan styre fokuset vårt på en slik måte at det faglige arbeid henger sammen med det språklige arbeidet. Sørg for at elevene møter ulike begrep i tilknytning til konkret faglig innhold, slik at begrepsforståelsen blir dypere. Slik kan en tenke både når den minoritetsspråklige eleven får særskilt språkopplæring i gruppe og når han er i en klasse som følger ordinære læreplaner.

Alle forslag og skjema i heftet bør tilpasses både fag, tema, progresjon, nivå og selvfølgelig den elevgruppa du jobber med.

Lykke til!

Innhold

Generelle begrep

Fagspesifikke begrep

Generelle og fagspesifikke verb

Å avkode oppgaven - sikring av forståelse

Hva betyr instruksjonen? Verb i imperativ

Hvordan bruke instruksjonen i egne formuleringer? Startsetninger

Lese og skrive i sammenheng - fra tekstvedlegg til egen tekst

Å jobbe med tekstvedlegget for å skape forståelse - eksempel

Å jobbe med tekstvedlegget for å få oversikt og bruke i egen skriving - skriveramme

Forberedelse av arbeid med tekstvedlegg - lærerens notater - eksempel

Eksempel fra norsk - argumenterende tekst og novelleanalyse

Argumenterende skriving

Å lese og analysere argumenterende tekster

Å skrive argumenterende tekster - skriveramme

Å skrive argumenterende tekster - forenklet skriveramme

Tekstbindere i argumenterende tekster

Skriverammer for ulike teksttyper

Analyse av mellomspråkstekst

Oversikt over grammatiske feiltyper

Ordbokøving i fag

Fagspråk - substantiv og verb

Eksempel fra samfunnsfag, historie, geografi, norsk

Ord og begrep - morsmålet som ressurs

Jeg kan ordet på ---/Jeg kan begrepet på ---

Eksempel fra psykologi programfag

I felles klasse

Eksempel fra samfunnsfag

Eksempel fra naturfag

Å formidle faginnhold ut fra tekst og bilder

Å stille spørsmål - å svare på spørsmål - pronomen og ordstilling

Eksempel fra historie

Eksempel fra norsk

Å uttrykke prosesser og årsakssammenhenger språklig

Eksempel fra naturfag

Eksempel fra norsk

GENERELLE BEGREP I VIDEREGÅENDE SKOLE

Det er enkelte begrep og generelle termer vi ønsker at alle elever forstår og kan noe om. Faglærere bør samarbeid om å plukke ut de mest sentrale begrepene som går igjen i flere fag. Ta for eksempel utgangspunkt i fagenes læreplaner, lærebøker og ulike faglige kilder.

Her er det naturlig at læreren viser fram hvordan et generelt begrep blir mer spesifikt når det får tillegg: en oppgave - en samfunnsoppgave/en regneoppgave/en skriveoppgave/en hjemmeoppgave/en skoleoppgave. Vis også fram hvilket ledd som faktisk bøyes i slike tilfeller: et samfunn - samfunnet/en samfunnsoppgave-samfunnsoppgaven.

Begrep	Begrepet betyr	Begrepet brukes slik:
Samfunn	En gruppe mennesker som bor sammen - samarbeider og hjelper hverandre	Det norske samfunnet består av alle som bor i Norge. Staten tar seg av mange samfunnsoppgaver. Vi ønsker at samfunnet skal være demokratisk.
Samarbeid	Å arbeide sammen for at alle skal ha det bra eller for at flere sammen skal løse en oppgave	
Oppgave	Noe som skal gjøres eller ordnes	I skolen har vi mange arbeidsoppgaver. I matematikk løser vi regneoppgaver.
Kultur	Måten en gruppe mennesker/et samfunn lever sammen på - verdier og holdninger	
Verdi		
Holdning		
Språk		
Kommunikasjon		

FAGSPESIFIKKE BEGREP

Hvert fag har også sitt språk i form av fagbegrep, faglige formuleringer og uttryksmåter. Faglærere innenfor hver sine fag bør samarbeide om å lage en begrepsbank som elevene kan jobbe systematisk med. For minoritetsspråklige elever krever dette også at de jobber med å bøye ord og at de forstår selve innholdet i begrepet.

Dette kan sikres gjennom å vise fram avledninger og sammenhenger:
et argument - (en) argumentasjon - en argumentasjonsrekke - å argumentere
et gyldig/relevant/troverdig argument
argumentasjon som fenomen i et demokratisk samfunn
knytte til konnotasjoner/synonymer: å drøfte - diskutere - debattere.

Eksempel fra norsk

Fagbegrep	Hva betyr begrepet? Hvordan brukes begrepet?
En påstand	En påstand - påstanden - flere påstander - alle påstandene (en mening som ikke må være sann) En av forfatterens påstander er at ...
Å påstå	
Et formål	Et formål - formålet - flere formål - alle formålene (en hensikt eller et mål med noe) Formålet med teksten er å overbevise leserne om at...
Et virkemiddel	Et virkemiddel - virkemiddelet - flere virkemiddel - alle virkemidlene (appellform/språklige virkemiddel/litterære virkemiddel - se egen liste) Det viktigste virkemiddelet i teksten er bruken av spørsmål rettet mot leseren/mottakeren av teksten.
En funksjon	En funksjon - funksjonen - flere funksjoner - alle funksjonene (en effekt eller virkning av et virkemiddel) En viktig funksjon ved å bruke patosappell er den virkningen dette skaper hos leseren.
Å fungere	
Retorikk - retoriske	

En leser	
En mottaker	
En erfaring	
Å bruke fagspråk	
En teksttype	
En sjanger	
Å informere	
Informativ	Å være informativ En informativ tekst
Informasjon	
Å resonnerere	
Resonnerende	
Et resonnement	
Å reflektere	
Reflekterende	
(En) refleksjon	
Å være kreativ	
Kreativ tekst	
Kreativitet	Å vise kreativitet Kreativitet er en verdi i vårt samfunn.
Å argumentere	
Argumenterende	
Argumentasjon	
Et argument	
Å sette noe sammen	En sammensatt tekst er satt sammen av ulike element.
Sammensatt tekst	
Et tema	
Å tematisere	
Et budskap	Et budskap er noe viktig du vil at leseren skal lære/huske/bli berørt av.

Å ha et budskap	
Et synspunkt	
Å ha et synspunkt	
En innfallsvinkel	
Å bruke en innfallsvinkel	
(En) selvstendighet	
Å vise selvstendighet	
Å være selvstendig	
(En) kreativitet (å vise)	
Et eksempel	
Å vise noe gjennom å bruke eksempel	

GENERELLE OG FAGSPESIFIKKE VERB

Vi forventer også at elever som går ut av videregående skole skal ha et nyansert ordforråd når det gjelder de verbene som brukes. Faglærere kan plukke ut generelle verb som alle bør mestre, men også verb som er spesifikke for ulike fag.

Det muntlige språket sammen med lesing og skriving vil alltid være et godt utgangspunkt for å arbeide med eksplisitt språkopplæring, og en kombinasjon av disse kan brukes i felles klasse, i grupper eller par, og individuelt. Sørg for at elevene møter verbene i tilknytning til konkret faglig innhold, slik at forståelsen for hva som ligger i verbene blir dypere.

Her er det også naturlig at setningsstruktur betones, og at faglæreren viser fram verbets plass i setningen i vanlige helsetninger, i spørresetninger og imperativsetninger.

Jeg kommer snart.
Kommer du snart?
Kom da!

Verb	Verbet bøyes slik	Verbet brukes slik:
Å være - eksistere, leve	Å være - er - var - har vært - skal være -	Jeg liker Å VÆRE på skolen, men når jeg ER på skolen, skulle jeg ønske jeg VAR hjemme.
Å mene - å komme fram til din egen mening	Å mene - mener - mente - har ment	Det er viktig å mene noe om viktige ting. Noen mener at likestilling er en god verdi. Tidligere mente mange at kvinner var dummere enn menn. Heldigvis er det lenge siden noen har ment det.
Å tenke - å bruke sine egne og andre sine tanker	Å tenke - tenker - tenkte - har tenkt	Å kunne tenke er viktig for at vi skal kunne mene noe.
Å hevde		
Å snakke		

Å skrive		
Å lese		
Å reflektere		
Å delta		
Å bidra		
Å tro		
Å tvile		
Å undersøke		
Å forske		

Å AVKODE OPPGAVEN - SIKRING AV FORSTÅELSE

Ofte går de samme verbene igjen i ulike muntlige og skriftlige oppgaver, på tvers av fag. Faglærere bør samarbeide om å lage en oversikt over disse og sørge for at elevene forstår hva som ligger i instruksene, i tillegg til å vise fram imperativformen av verbet/ordstilling i imperativsetninger. Slike instruksjoner kan også gjøres om til enkle startsetninger og det kan være hensiktsmessig å vise fram dette for elevene. Hver enkelt faglærer bør også gjøre dette når instruksene er fagspesifikke.

Hva skal du gjøre?	Hvordan kan du skrive dette?
Å ta utgangspunkt i noe (HVA: tekstvedlegget/dikt/novelle)	Et utgangspunkt - noe du starter med Mitt utgangspunkt er... Som et utgangspunkt ... I utgangspunktet... Jeg tar utgangspunkt i ...
Å kommentere noe (HVA: ulike poeng/synspunkt/ faktaopplysninger)	Å kommentere - å si noe mer enn det som allerede står der Min kommentar til dette er ... Som en kommentar kan jeg si at ... Forfatteren skriver ..., men jeg er uenig. Jeg mener at ... Forfatteren skriver ..., og jeg er enig. Dessuten mener jeg at ...
Å mene noe om noe	Jeg mener at ... Jeg synes at... Etter min erfaring er ... Min mening er at ... Ut fra mitt syn er det ...
Å bruke noe (HVA: poeng fra tekstvedlegg, egne erfaringer, kunnskap/ forskning/informasjon)	Forfatteren sier ... Jeg tenker ... Det viktigste poenget til forfatteren er ... Knytt til egne erfaringer og meninger.
I hvilken rekkefølge? Først, så, til slutt - rekkefølge uttrykt i språk	Først må du... I den andre delen kan du... OM teksten: først/innledningsvis/i innledningen, hoveddelen/punktvis oversikt

HVA BETYR INSTRUKSEN?

Instruks	Hva betyr instruksjonen? Hvordan brukes instruksjonen?
Å peke på Pek på ...	Å peke - peker - pekte - har pekt (å vise/få fram) - skal peke Pek på virkemidler i novellen.
Å forklare Forklar ...	Å forklare - forklarer - forklarte - har forklart - skal forklare Forklar hva som er formålet med reklamen.
Å vise Vis ...	Å vise - viser - viste - har vist - skal vise Vis hvordan temaet kommer fram i teksten.
Å kommentere Kommentér...	Å kommentere - kommenterer - kommenterte - har kommentert - skal kommentere (din egen forståelse - vis kunnskap) Kommenter synspunktene som kommer fram i artikkelen.
Å ta stilling til noe Ta stilling til...	å ta - tar - tok - har tatt - skal ta (stilling til) Ta stilling til denne påstanden: ".....".
Å formulere Formuler...	Å formulere - formulerer - formulerte - har formulert - skal formulere (din oppsummerte forståelse av et komplekst budskap) Formuler hovedsynet i avisinnlegget.
Å analysere Analysér...	Å analysere - analyserer - analyserte - har analysert - skal analysere (finne virkemiddel) Analysér teksten (dikt, novelle, sammensatt tekst, etc).
Å tolke Tolk	Å tolke - tolker - tolket - har tolket - skal tolke (hvordan du forstår innholdet og bruken av virkemidlene) Tolk teksten (dikt, novelle, sammensatt tekst, etc).

HVORDAN BRUKE INSTRUKSENE I EGNE FORMULERINGER?

Startsetninger

Mange elever ser ikke selv hvordan de kan bruke formuleringene og rekkefølgen i oppgaveinstruksen til egen fordel. Her kan de få hjelp til å se viktige tema, og de kan utlede rekkefølgen i egen tekst med utgangspunkt i oppgaveinstruksen.

Minoritetsspråklige elever kan også skrive inn hele oppgaveinstruksen og sørge for at de mest sentrale tematiske ordene lagres i ordlisten.

Instruks	Hva betyr instruksen? Hvordan brukes instruksen?
Å ta utgangspunkt i noe	Å ta - tar - tok - har tatt utgangspunkt i noe (En begynnelse, som du helst bygger videre på) Jeg har tatt utgangspunkt i leserinnlegget til ...
Å reflektere	Å reflektere - reflekterer - reflekterte - har reflektert (å tenke grundig rundt) Teksten fikk meg til å reflektere rundt/omkring...
Å påstå	Å påstå - påstår - påsto - har påstått (å mene noe, uten at det du mener må være sant for andre) Forfatteren påstår at ...
Å analysere	Å analysere - analyserer - analyserte - har analysert (finne virkemiddel) Jeg har analysert kåseriet og funnet flere sentrale virkemiddel.
Å tolke	Å tolke - tolker - tolket - har tolket (hvordan du forstår innholdet og bruken av virkemidlene) Teksten kan tolkes som en advarsel til dagens unge.
Å ta stilling til noe	Å ta - tar - tok - har tatt stilling til ... (å ta et standpunkt, foreta en vurdering av noe) For å ta stilling til denne påstanden, må den kulturelle bakgrunnen tas med i vurderingen.

Å LESE OG SKRIVE I SAMMENHENG - FRA TEKSTVEDLEGG TIL EGEN TEKST

Elever på videregående møter ofte tekster som et utgangspunkt for egen skriving. Dette gjelder for mange teksttyper og i flere fag. Vi har laget ulike skjema som kan være en hjelp for elevene når de skal avkode oppgaven, lese tekstvedlegg på en effektiv måte, og komme i gang med egen skriving.

Oppgaveinstruks AVKODE OPPGAVEN	Vedlegg	Din tekst DISPOSISJON
Hvem har skrevet teksten? Når og hvor?		Innledning Denne teksten er skrevet av ... (Sjanger) ble publisert i ... (hvor).... (når).
Hva slags tekst er dette? Hva er formålet med teksten?		Innledning Denne teksten er ... (sjanger) og formålet med teksten er å ...
Poeng fra teksten		Hoveddel - del inn i avsnitt: Det mest sentrale poenget i teksten er at ... Videre peker forfatteren på ... I tillegg utdyper han synspunktet sitt når han kommer inn på ...
Formuler (tre) spørsmål til teksten - svar på spørsmålene.		Hoveddel - del inn i avsnitt: Dine meninger/kommentarer Etter mitt syn... Jeg vil påstå at/argumentere for... Min mening er... Ut fra egne erfaringer, vil jeg hevde at...
Hva sier oppgaven om hvordan du bør avslutte teksten din?		Avslutning: lag en god setning som oppsummerer ditt syn Som en konklusjon... Jeg vil avslutte med å... Til slutt/avslutningsvis ...
		Kilder:

Å jobbe med tekstvedlegget for å skape forståelse - eksempel

Elevene kan gå gjennom teksten og sette inn begrep som er uklar i kolonnen til venstre. Når teksten er gjennomgått, bruker de tid på å definere hva begrepet betyr, gjerne ved å finne synonymer. De finner deretter forslag til hvordan begrepene kan brukes i en setning. Avhengig av den minoritetsspråklige elevens behov for støtte, kan læreren jobbe muntlig og eksplisitt med dette.

Viktige begrep	Hva betyr begrepene?	Hvordan brukes begrepene?
tryggleik	noe som er trygt, sikkert, ufarlig, sikret	Vi må være trygge på jobb. Trygghet er viktig for at vi skal arbeide effektivt.
tillitsvalde	en som passer ekstra på hvordan de ansatte (som jobber) har det på jobb	Et arbeidssted har ofte en tillitsvalgt. Har er valgt av de ansatte, og de har tillit til ham.
bransjen en bransje - bransjen - bransjer - bransjene	en type arbeid: oljebransje, byggbransje, industribransje	En snekker jobber i bygningsbransjen. En sykepleier jobber i helse- og omsorgsbransjen.
risiko en risiko - risikoen - hva skjer her??	en fare, noe negativt som kan skje	Det er en risiko for ulykker i byggebransjen. Det er en risiko for å lære mye på skolen.
uheldige hendinger		
verksemd		
intern		
kommunikasjon		
effektivitet		
aktivt		

Kilde: avisartikkel fra Framtida.no, lastet ned 03.02.2017, publisert 07.03.2016
http://www.framtida.no/articles/engelsk-gar-ut-over-tryggleiken-pa-jobb#.WJRoi7bhD_Q

Å jobbe med tekstvedlegget for å få oversikt og bruke i egen skriving - skriveramme

Se etter	Tekstvedlegget	Mine tanker
Teksttype		
Forfatter		
Medium		
Dato		
Overskrift/tittel		
Innledning		
Avsnitt		
Avsnitt		
Avslutning/konklusjon		
Budskap		
Kilder		
Diverse		

Denne rammen kan eleven få utdelt når han skal arbeide med tekstvedlegget. En slik arbeidsmåte egner seg særlig godt til samarbeid og elevene kan bruke både det muntlige og skriftlige språket i arbeidet med tekstvedlegg og rammen. Denne aktiviteten er det lurt å veilede elevene inn i, og også her blir lærerens modellering viktig.

Forberedelse av arbeid med tekstvedlegg - lærerens notater - eksempel

For å modellere kan læreren på forhånd ha fylt ut en liknende ramme mer i detalj, og brukes som et grunnlag for en muntlig fagsamtale om tekstvedlegget og arbeidet med det.

Argumenterende tekst - læringsmål

Se etter	Tekstvedlegget	Mine tanker om læringsmål
Teksttype	Avisartikkel	Jeg vil lære elevene at en avisartikkel gjerne er dagsaktuell, handler om noe viktig for samfunnet og at en slik teksttype ofte bruker ulike kilder.
Forfatter	Framtida, NPK	Jeg vil lære elevene at en avis er en bedrift hvor ulike yrkesgrupper jobber, for eksempel journalister. Jeg vil lære elevene at avisene ofte bruker nyhetsbyrå.
Medium	framtida.no - nettaviser	Jeg vil lære elevene å bruke nettaviser og jeg vil vise hvordan en fullstendig kildehenvisning til slike nettsider ser ut.
Dato	7.mars 2016	Jeg vil lære elevene å vurdere relevansen av dagsaktuelle nyheter.
Overskrift/tittel	Engelsk går ut over tryggleiken på jobb	Jeg vil lære elevene å bli bevisst på overskriftens innhold og overordnede tema. Jeg vil knytte dette til hva slags overskrifter de selv lager til tekstene sine.
Innledning	Sitat fra Språkrådet, informasjon	Jeg vil lære elevene sitatteknikk og hvordan sitat kan brukes i egen tekst.
Avsnitt	Bruk av engelsk gir økt risiko for uhell	Jeg vil lære elevene å ta stilling til noe. Hva tenker eleven om dette? Er dette en risiko for uhell?
Avsnitt	Engelsk kan føre til problemer med helse, miljø, sikkerhet, kommunikasjon og effektivitet	Jeg vil lære elevene å finne fram til egne meninger. Hva tenker eleven om dette? Er dette en risiko for uhell? Kan dette påvirke miljø og trygghet på jobb?
Avsnitt	Man kan være mer bevisst på valg av arbeidsspråk	Jeg vil lære elevene å argumentere for sitt eget syn. Hva tenker eleven om dette?

Avslutning/ konklusjon	Direktøren i Språkrådet håper at deres undersøkelse fører til mer bevissthet og derfor større trygghet på arbeidsplassen.	Jeg vil lære elevene å se hva som er hovedpoenget med teksten. Hva tenker eleven om dette?
Budskap	Det er viktig med trygge arbeidsplasser.	Jeg vil lære elevene å forholde seg aktivt til andres meninger. Hva tenker eleven om dette?
Kilder	framtida.no, Klassekampen, Språkrådets undersøkelse og direktør Åse Wetås	Jeg vil lære elevene å finne kildene til en tekst, og vurdere relevansen/troverdigheten til kildene.
Hva spurte oppgaven om? Oppgaven er todelt. Du skal svare kort på den første delen. I den andre delen kan du bruke eksempler fra egne erfaringer.	Hva er ulempene ved å bruke engelsk som arbeidsspråk? På hvilke måter kan språkproblemer påvirke arbeidsmiljøet og tryggheten på arbeidsplassen?	Jeg vil lære elevene å overvåke sin egen skriving - og at de sjekker underveis og mot slutten av skrivinga at de svarer på oppgaven. Ulemper (negative sider, det som er dårlig og kan føre til noe som ikke er bra) Hva er språkproblemer? Har du opplevd det? Hva er et godt arbeidsmiljø? Hvordan kan du knytte dette til språk og kommunikasjon?

Kilde: avisartikkel fra Framtida.no, lastet ned 03.02.2017, publisert 07.03.2016
http://www.framtida.no/articles/engelsk-gar-ut-over-tryggleiken-pa-jobb#.WJRol7bhD_Q

Fordelene med en såpass detaljert oversikt er mange, blant annet vil dette være en god plan å ha med inn i et undervisningsopplegg, hvor konkrete læringsmål kommer tydelig fram. Når arbeidet først er gjort, er det mulig å bruke flere ganger i ulike sammenhenger.

Forberedelse av arbeid med tekstvedlegg novelle-novelleanalyse - lærerens notater - eksempel

Se etter	Tekstvedlegget	Mine tanker - stikkord
Teksttype	Novelle	<ul style="list-style-type: none"> - novellen som teksttype - vise tetthet i handling, tidsrom, persongalleri
Forfatter	Ingvar Ambjørnsen	<ul style="list-style-type: none"> - forfatterrollen - I.A.s fokus: de svake, de som faller utenfor - - lese romanen (Brødre i blodet)/ se filmen "Elling"?
Medium	Novellesamling "Jesus står i porten"	
Dato	1988	
Overskrift/tittel	"Gutten"	<ul style="list-style-type: none"> - en bestemt gutt - et egennavn: "Gutten"
Innledning	Rett på sak	<ul style="list-style-type: none"> - fortellerstemmen i teksten - knytte til forteller og synsvinkel
Avsnitt	Problemer med Gutten Får vite litt om mora hans og at de andre snakker om mora	<ul style="list-style-type: none"> - persongalleri/person- og miljøbeskrivelser - språket i teksten: radikal bokmål, arbeidserjargong - hvordan kan vi forstå dette? - hva får vi vite om mora til "Gutten"?
Avsnitt	Krangling med formannen om vernesko Gutten har mista jobben mange ganger	<ul style="list-style-type: none"> - konflikten - hvem har "Gutten" å støtte seg til? - hvordan bygges spenningen opp? - frampek?
Avsnitt	Gutten går endelig med på å ta på vernesko Han er fornøyd med skoene og sparker på ting	<ul style="list-style-type: none"> - vendepunkt? - oppbygning til klimaks og antiklimaks - hvordan bygges spenningen opp her?

Avslutning/ konklusjon	Det skjer et uhell med Gutten	<ul style="list-style-type: none"> - hvordan beskrives den dramatiske hendelsen? - hvordan avrundes teksten?
Budskap	<p>Å være utenfor Mobbing Hvem bestemmer? Å "høre etter" var kanskje ikke så lurt likevel?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - hva viser at Gutten står utenfor? - hvorfor står han utenfor? - hva slags tanker får vi etter å ha lest novellen?
Kilder	I læreboka/på nett	<ul style="list-style-type: none"> - hvordan kan kildene brukes? - teksten bør brukes aktivt for å underbygge poeng

Kilde: Ingvar Ambjørnsen: "Jesus står i porten" (1988), novellesamling

ARGUMENTERENDE SKRIVING

Å lese og analysere argumenterende tekster

Tittelen - Hva slags appellform brukes? Virkning.	
Hovedsynet i innledinga/ ingressen handler om... Virkemiddel? Retoriske spørsmål, sterke påstander?	
Første argument er Appellform?	Argumentasjonen innledes ved å peke på ...
Andre argument er Appellform?	Hovedsynet underbygges videre ved at forfatteren støtter seg til ---
Tredje argument er Appellform?	Forfatteren henter eksempel fra...

Dine eksempel	
Hva slags argument brukes? Flertallsargument Ekspertargument Parallellargument Faktaargument Fornuftsargument Hva er effekten av ulike argument?	
Hva slags virkning skal teksten ha som helhet? Lykkes dette? Hvorfor/hvorfor ikke?	
Din mening om teksten Husk din egen argumentasjon - saklig, nyansert, begrunnet, poengtert.	

ARGUMENTERENDE SKRIVING

Å skrive argumenterende tekster - skriveramme

Tittelen - Hva slags appellform vil du bruke? Hva slags virkning vil du skape?	
Innledning/ingressen Hva er ditt hovedpoeng? Virkemiddel? Retoriske spørsmål, sterke påstander?	
Første argument Appellform?	Temasetning Med tanke på ..., er det først og fremst ...som er sentralt. Kommentarsetninger/eksempel Utdypning, med overgang til neste avsnitt
Andre argument Appellform?	Temasetning Dette sentrale poenget er knyttet til ..., som viser en annen viktig side av saken... Kommentarsetninger/eksempel Utdypning, med overgang til neste avsnitt
Tredje argument er Appellform?	Temasetning Både...(arg1) og ...(arg2) kan ses i sammenheng med ... (arg3) Kommentarsetninger/eksempel Utdypning, med overgang til neste avsnitt

<p>Tenk gjennom:</p> <p>Gode eksempel Hva slags argument brukes?</p> <p>Flertallsargument Ekspertargument Parallellargument Faktaargument Fornuftsargument</p> <p>Hva er effekten av ulike argument?</p>	
<p>Hva slags virkning skal teksten din ha som helhet?</p>	
<p>God argumentasjon er ofte - saklig, nyansert, begrunnet, poengtert.</p>	

Å skrive argumenterende tekster - en forenklet skriveramme

Å legge opp til at elevene skal skrive korte tekster, kan være hensiktsmessig på flere måter. Eleven bli ferdig med en tekst, læreren kan gi respons på enkelte områder og eleven kan bearbeide teksten uten at det blir for overveldende og omfattende.

La eleven heller skrive og arbeide med flere korte tekster enn noen få lengre tekster. Legg opp til grundig og målrettet underveisvurdering.

INNHOOLD OG STRUKTUR	Skriv stikkord:
Topptekst med navn, fag, dato	
Overskrift Informativ, appellativ?	
Innledning (påstand eller spørsmål - hva mener du?) Få fram ditt synspunkt om saken/temaet Skriv fire setninger	
Tre argument for ditt standpunkt Jeg mener at--- For det første For det andre For det tredje Ett argument i hvert avsnitt Påstand: formulert som temasetning Utdypning med eksempel (kilder og sitat) Kommentarsetninger Skriv fem setninger i hvert avsnitt	
Avslutning Prøv å ta opp igjen noe fra innledningen, oppsummere poengene dine, uten å gjenta dem Skriv fire setninger	
Kildeliste	

Bestill respons: Hva trenger du hjelp til? Hva vil du at læreren ser på?	
--	--

Formålet med skriveoppgaven er at eleven skal overbevise gjennom bevisst bruk av appellformer

Eleven skal

- lage en struktur ut fra skjemaet over (rekkefølge, oversikt over innhold)
- skrive et førsteutkast
- få respons
- jobbe videre med teksten (innhold)
- språkvaske teksten: søk-erstatt, gå gjennom setningsstruktur, substantiv og verb

Argumenterende skriving - bruk av tekstbindere - eksempel

Situasjon	Formuleringer
Når noe legges til	OG: Forfatteren tar opp et viktig tema og bruker egne erfaringer. DESSUTEN: Hun sier dessuten at ... OGSÅ: hun kommer også inn på...
Når noe står i motsetning	MEN: Det er flere fordeler med dette, men det er også noen ulemper. ENDA: Dette kommer enda tydeligere fram når vi ser på... LIKEVEL: Selv om hun er positiv, er det likevel noen negative sider her. TVERT I MOT: Dette viser vert i mot at situasjonen er sammensatt.
Når vi har flere alternativ	ELLER: Hun sier: "Slør eller sex? Alkohol eller Allah?" ENTEN-ELLER: "Hvis jeg kunne velge, ville jeg enten valgt å være pakistaner [...] eller en etnisk norsk født i Norge."
Når du vil få fram tidspunkt eller rekkefølge	DA: Da var det ganske annerledes. NÅR: "Det gjør ikke saken lettere når mange muslimske menn [...]" MENS: "Den norske delen av meg kritiserer Allah, mens den muslimske delen av meg elsker ham." SÅ: ETTER EN STUND: Etter en stund endrer generasjonene og kulturen seg.
Når noe har en årsak	FOR: FORDI: "Det gjør vondt å tenke slike tanker fordi jeg føler jeg skuffer foreldrene mine ved å tenke sånn." DERFOR: PÅ GRUNN AV:

Eksempel er hentet fra Izra Zariats kronikk i Aftenposten 25.09.2012: <http://www.aftenposten.no/meninger/sid/Jeg-sitter-fast-mellom-to-kulturer-143272b.html>

SKRIVERAMMER FOR ULIKE TEKSTTYPER - BASERT PÅ FLYUM

Ulike teksttyper har gjerne lik overflatestruktur, men kan ha ulike måter å uttrykke denne strukturen på skriftlig. Vær nøye med å tilpasse skriverammene etter skriveoppgave, formål og nivå. Tenk på skriverammene som støtte eleven skal utvikle seg innafor og frigjøre seg fra.

Argumenterende tekster - å argumentere for ditt syn (ensidig -> nyansert)

Innledning med påstand	For det første	Andre	Tredje	Oppsummering
------------------------	----------------	-------	--------	--------------

Fortellende tekster med kronologisk komposisjon

Innledning med påstand	Først	Så	Til slutt	Oppsummering
------------------------	-------	----	-----------	--------------

Drøftende tekster - vise fram argument for og imot en sak/syn/påstand/problem

Innledning med påstand	For	Imot	Drøft	Oppsummering
------------------------	-----	------	-------	--------------

Sammenliknende tekster

Innledning med påstand	Slik er det	Alternativt	Likt/ulikt	Oppsummering
------------------------	-------------	-------------	------------	--------------

ANALYSE AV MELLOMSPRÅKSTEKST

Å ta for seg teksten til en elev som er i ferd med å lære seg norsk, er noe flere faglærere kan samarbeide om. Da kan en se hva eleven mestrer godt og middels godt og hva han trenger mye hjelp til. Dersom det kommer fram at eleven strever med å bøye verb riktig, må faglærere i flere fag rette fokus mot det. Hvis eleven har et gjennomgående svakt ordforråd, må mer tid brukes på å utvide dette i flere fag. En slik analyse av elevens mellomspråkstekst bør ses i sammenheng med god kartlegging og ikke minst mer uformell kartlegging underveis i opplæringa.

Fag og trinn: Analyser teksten og diskuter tiltak.		
Eksempel fra teksten	Kategori - typisk for mellomspråk	Kommentar og tiltak - generelle og fagspesifikke
	Feil knyttet til ordstilling bestemthet grammatisk kjønn samsvarsbøyning	
	Forenklinger morfologi syntaks ordforråd utelatelse av grammatiske småord	
	“Transfer” - overføring fra morsmålet lyd - skrift morfologi ordstilling	

	Overgeneraliseringer (hv - v: hva, hvor - hvarm) fått - nåkk	
	Helfraseinnlæring (kan gi et forvirrende bilde av hvilket nivå mellomspråket ligger på) Blimed! Hvardangårde?	
	Fossilisering Feil som har festet seg	
	Variasjon innenfor samme tekst Skriver samme ordet feil, men på flere ulike måter	
	Ulike retoriske idealer i morsmålet og målspråket	

Grammatiske feiltyper		
Fag og trinn:		
Kategori/feiltype	Eksempel fra elevteksten	Kommentar/tiltak
Setningsnivå		
Ordstilling		
Formverk		
Samsvarsbøying		
Ortografi		
Preposisjoner og idiomske uttrykk		
Særskriving		
Annet		

ORDBOKØVING - FAGSPRÅK

For at minoritetsspråklige elever skal henge med både faglig og språklig, må elevene jobbe med fag og språk samtidig. Det betyr at alle lærerne som har eleven, må være språklærere også.

Her er et skjema hvor ordklassen substantiv er utgangspunkt for det faglige arbeidet. Dette kan enkelt endres til at eleven arbeider med sentrale verb, aktuelle adjektiv osv. La elevene arbeide med dette både muntlig og skriftlig, gjerne sammen med andre elever. Hvis mulig, bruk også visuelle og konkrete hjelpemiddel.

Legg merke til at eleven ikke bare skal lære seg ordet og hvordan det bøyes, men også hva det betyr og hvordan det brukes. De enkeltstående setningene til høyre i skjemaet kan danne utgangspunkt for elevenes arbeid med korte fagtekster.

Navn:			
Klasse:			
Dato:			
Fag:			
Fagtekst om:			
Substantiv	Bøying	Betydning	I en setning

Eksempel fra samfunnsfag - fokus på substantiv

Navn: Klasse: Dato:			
Fag: Samfunnsfag			
Fagtekst om: Arbeidsliv			
Substantiv	Bøying	Betydning	I en setning
et arbeid	arbeidet - flere arbeid - alle arbeidene	jobb, noe man arbeider med eller som	Jeg har et arbeid jeg trives med.
en lønning/lønn	lønningen - flere lønninger - alle lønningene	det du tjener når du arbeider	Mange får lønningen sin en fast dato hver måned.
en skatt	skatten - (flere skatter - alle skattene)	en del av lønningen som betales til fellesutgifter	Det trekkes skatt av lønnen hver måned.
en selvangivelse	selvangivelsen - flere selvangivelser - alle selvangivelsene	oversikt over hva du tjener i løpet av et år	Selvangivelsen leveres elektronisk eller på papir.
en arbeidsgiver	arbeidsgiveren - flere arbeidsgivere - alle arbeidsgiverne	den som gir deg jobb, er sjefen. Den du jobber for.	Mange arbeidsgivere er opptatt av arbeiderne sine.
en arbeider	arbeideren - flere arbeidere - alle arbeiderne		
en stat	staten - flere stater - alle statene		
ei arbeidstid	arbeidstida - (flere arbeidstider - alle arbeidstidene)		
en inntekt	inntekten - flere inntekter - alle inntektene		

Eksempel fra historie- fokus på verb

Navn: Klasse: Dato:			
Fag: Historie			
Fagtekst om: Den industrielle revolusjonen			
Verb	Bøying	Betydning	I en setning
å finne opp	finner - fant - har funnet opp	å lage noe nytt	Nye maskiner ble funnet opp.
å forandre	forandrer - forandret - har forandret	å gjøre noe på en ny og annen måte	Hele samfunnet ble forandret.
å utvikle	utvikler - utviklet - har utviklet	noe som blir annerledes og ofte bedre enn før	Stadig flere maskiner ble utviklet.
å fremme	fremmer - fremmet - har fremmet	Å støtte noe, hjelpe til med noe	
å velte om	velter - veltet - har veltet om		
å utfordre	utfordrer - utfordret - har utfordret		
å føre til	fører - førte - har ført til		
å vokse	vokser - vokste - har vokst		
å produsere			
å modernisere			
å øke			
å effektivisere			

Eksempel fra geografi - fokus på substantiv/bruk av illustrasjoner

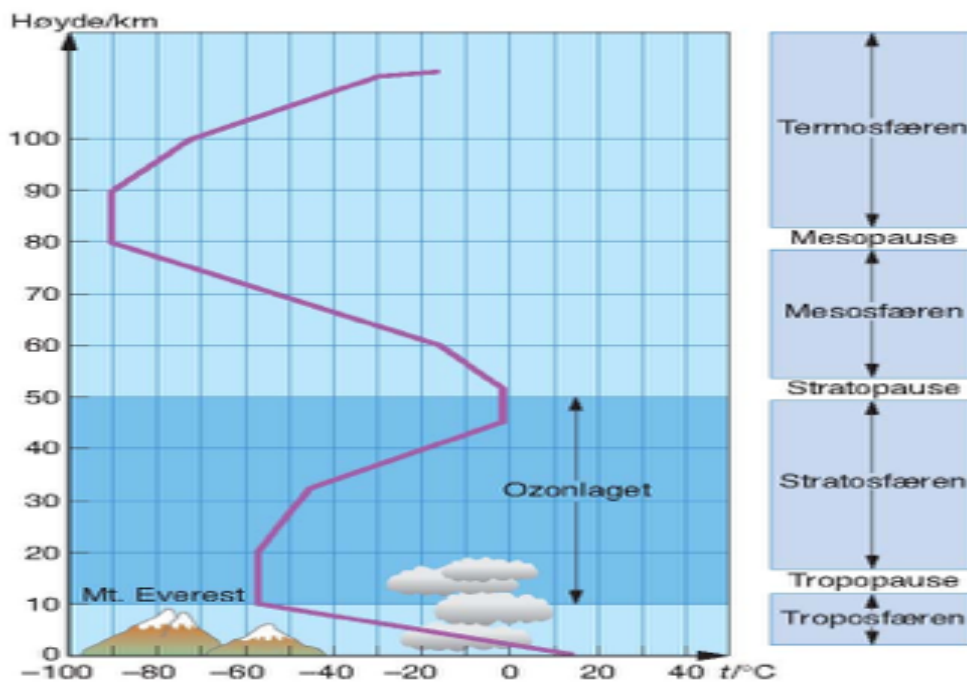
Navn:

Klasse:

Dato:

Fag: Geografi

Fagtekst om: ATMOSFÆREN

Begrep	Bøying	Betydning	I en setning
et lag	laget - flere lag - alle lagene	noe som ligger under og over hverandre	Atmosfæren består av flere lag.
en sfære	sfæren - flere sfærer - alle sfærene	et område	Troposfæren ligger nederst av lagene.
en graf	grafen - flere grafer - alle grafene	illustrasjon	Grafen viser hvor store lagene i atmosfæren er.
en temperatur	temperaturen - flere temperaturer - alle temperaturene	hvor kald eller varm lufta er	Temperaturen forandrer seg med høyden.
en høyde	høyden - flere høyder - alle høydene	hvor høyt opp i lufta noe er	Skyer befinner seg under 2000 meters høyde.

Eksempel 2 fra geografi

Navn: Klasse: Dato:			
Fag: Geografi			
Fagtekst om: VÆR OG KLIMA			
Ord/begrep	Bøying	Betydning	I en setning
vær	et vær - været - brukes ikke i flertall	regn og sol, vind, ulike temperaturer	Været i Norge er subarktisk, med kald vinter og mild sommer.
klima	et klima - klimaet- flere klima - alle klimaene	været et spesielt sted	I Norge har vi innlandsklima og kystklima.
høytrykk/lavtrykk	et -trykk, -trykket, flere -trykk, alle - trykkene	trykket i luftlagene	Høytrykk og lavtrykk er luft i bevegelse, og slik dannes vind.
strøm	en strøm - strømmen - flere strømmer - alle strømmene	strøm i havet og strøm i luften	I havet finnes flere havstrømmer med kaldt og varmt vann.

Eksempel fra norsk

Navn: Klasse: Dato:			
Fag: Norsk			
Fagtekst om: Realistisk litteratur - det moderne gjennombrudd			
Ord/begrep	Bøying	Betydning	I en setning
debatt	en debatt - debatten - flere debatter - alle debattene	En diskusjon, ulike meninger	“Å sette problemer under debatt” betyr å diskutere og vise fram ulike meninger.
gjennombrudd	et gjennombrudd - gjennombruddet - flere gjennombrudd - alle gjennombrudda	en stor forandring, noe man har jobbet for en stund	Da forfatterne viste fram problemene i samfunnet, ble dette gjennombruddet til en ny måte å forstå virkeligheten på.
rolle	en rolle - rollen - flere roller - alle rollene	en måte å være på - kritikerrolle, samfunnsrolle	Forfatternes rolle var viktig fordi de tok opp problemer.
samtid	ei samtid - samtida - bøyes ikke i flertall	noe som skjer “nå”, noe aktuelt	Litteraturen var viktig for sin samtid.

ORD OG BEGREP - MORSMÅLET SOM RESSURS

Det er viktig å skaffe seg oversikt over hva eleven kan av ord og begrep på morsmålet, på andre språk, og på norsk. Vær obs på forskjellen og sammenhengen mellom "ord" og "begrep": ordet er begrepets språklige form/uttrykk, begrepet er ordets meningsinnhold og konnotasjoner/kontekstuelle referanser. Ofte kan eleven ha god begrepskunnskap på morsmålet, særlig når eleven har god skolegang fra hjemlandet.

Jeg kan ordet på ---

Jeg forstår begrepet på ---

Navn: Klasse: Dato:			
Fag:			
Fagtekst om:			
Ord/begrep på morsmålet ditt	Ord/begrep på engelsk	Ord/begrep på norsk	I en setning

Eksempel fra psykologi programfag

Navn: Klasse: Dato:			
Fag: Psykologi programfag			
Fagtekst om: Viktige begrep fra læreplanen			
Begrep på morsmålet ditt	Begrep på engelsk	Begrep på norsk	I en setning
???	identity	identitet	I psykologien er man opptatt av en persons identitet.
		arv	Genetisk biologisk arv ligger i genene våre (DNA).
	environment		
???			
	memory		
		læring	Det som foregår når ny kunnskap, ny atferd skal internaliseres.
		kognisjon	Kognisjon er læren om hvordan vi lærer.
	biology	biologi	

I FELLES KLASSE

Ofte er det ikke stor forskjell mellom det vi kan gjøre i hel klasse og det man bør tilrettelegge for med tanke på minoritetsspråklige elever. Prøv å være bevisst på slike tilpasninger når du planlegger god undervisning.

Samfunnsfag - repetisjon til prøve

Som repetisjon til prøve i dette eksempelet kan man legge opp til at hele klassen skal jobbe parvis både muntlig og skriftlig med fagbegrep de skal ta i bruk på ei prøve eller i en fagsamtale. Da kan du enkelt for eksempel gule ut ti begrep og føye til kolonnen der eleven skal bøye ordet og forklare betydningen. Kanskje kan han ta prøven muntlig og eventuelt skrive en kort tekst etterpå?

Navn: Klasse: Dato:			
Fag: Samfunnsfag			
Fagtekst om: Samfunnet			
Ord/begrep	Bøying	Betydning	I en setning
et samfunn	samfunnet - flere samfunn - alle samfunna	en gruppe mennesker som lever sammen	Det norske samfunnet har noen felles verdier. Mange samfunn har grupperinger med ulike interesser.
et behov			
lov og orden			
å beskytte			
sosialisering			
primær			
sekundær			
en norm			
en verdi			
formell			
uformell			
sanksjon			
negativ			
positiv			
makt			
endring			

normendrer			
normsender			
en prosess			
(en) rekruttering			
(en) produksjon			
en fordeling			

Naturfag

Dette eksempelet fra naturfag kan også brukes i hel klasse, men kanskje kan bilder og illustrasjoner brukes på en hensiktsmessig måte, slik eksempelet nedenfor viser. Kanskje kan oversikten over fagbegrep deles ut i forkant av en fagfilm, der det muntlige kombineres med visuelle framstillinger.

Navn: Klasse: Dato:			
Fag: Naturfag			
Fagtekst om: Næringsstoff			
Ord/begrep	Bøying	Betydning	I en setning
et næringsstoff	det næringsstoffet - flere næringsstoffer - alle næringsstoffene	noe i mat og drikke som gir næring til kroppen	Vi trenger næringsstoffer for å fungere godt.
en energikilde	den kilden - flere kilder - alle kildene	der energien kommer fra	
et karbohydrat			
et molekyl		en veldig liten del av noe, som går inn i cellene	
et protein			
(et) fett			

en celle			
en syre			
et enzym			
et vitamin			
et mineral			

<http://www.lokus.no/open/naturfag5/Naeringsstoffene>

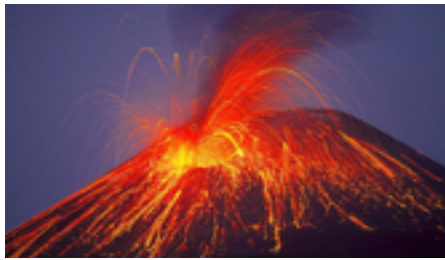
Å FORMIDLE FAGINNHOLD UT FRA TEKST OG BILDER/ ILLUSTRASJONER

Sett inn relevant fagstoff og finn et illustrerende bilde eller tabell

La elevene lese gjennom, tenke og notere litt først, før de skal bruke det muntlige språket til å forklare det faglige innholdet til en medelev. Målet er at medeleven skal forstå hva den andre prøver å forklare.

Navn: Dato: Fag: Tema:	
Fagstoff Les grundig	
Bilde Hva forteller bildet deg?	
Din forklaring	

Eksempel på hvordan skjemaet kan brukes - geografi

Navn: Dato:	
Fag: Tema:	Geografi Jordas indre krefter
Fagstoff Les grundig	<p>Vulkan:</p> <p>stedet der det bryter fram (eller har brutt fram) flytende steinmasser, gasser eller bergartsfragmenter (tefra, pyroklaster) fra en eller flere åpninger (kratere).</p> <p>Ved noen vulkaner fører utbruddet til innsynkning av et sirkelrundt, stort område, kalt en kaldera. Ordet vulkan angir også fjellformen som dannes ved opphopning av materiale ved vulkansk virksomhet.</p> <p>Navnet kommer av øya Vulcano nord for Sicilia, Italia eller den romerske ildguden som bodde der.</p>
Bilde Hva forteller bildet deg?	
Din forklaring	

<p>Navn: Dato:</p> <p>Fag: Tema:</p>	<p>Geografi Jordas indre og ytre krefter</p>
<p>Fagstoff</p> <p>Les grundig</p>	<p>Tsunami:</p> <p>seismisk havbølge, det vil si en bølge som oppstår i havet på grunn av et undersjøisk jordskjelv, vulkanske eksplosjoner eller i mer sjeldne tilfeller også skred på havbunnen.</p> <p>Består av bølgekammer og bølgedaler som forflytter seg utover fra senteret med en hastighet på opptil 800 km i timen. I åpent hav er høyden av bølgene omkring én meter, men kan øke til titalls meter når de skyller inn mot land og medføre alvorlige ødeleggelse.</p> <p>Vanlig i Stillehavet, hvor det nå er opprettet et varslingsystem.</p>
<p>Bilde</p> <p>Hva forteller bildet deg?</p>	
<p>Din forklaring</p>	

SPØRSMÅL - Å STILLE OG SVARE PÅ SPØRSMÅL

Bruk av spørrepronomen og strukturer for å spørre og svare

Navn: Dato: Fag: Tema:		
Spørreord	Spørsmål	Svar
Hva		
Hvem		
Hvor		
Når		
Hvordan		
Hvorfor		
Hvilken		
Hvilke		

Spørsmålsskjemaet kan brukes når læreren planlegger arbeidet, eller elevene kan arbeide med å selv stille spørsmål til stoffet. Det kan være greit å vise elevene hvordan skjemaet kan brukes opp mot en modelltekst, der spørsmål- og svarstrukturer kommer tydelig fram. Legg merke til at gode svarsetninger kan brukes som startsetninger i enkeltavsnitt.

Eksempel fra historie

Navn: Dato:		
Fag: Historie Tema: 2.verdenskrig		
Spørreord	Spørsmål	Svar
Hva	Hva var årsaken til 2.verdenskrig? Hva kjennetegnet denne krigen i forhold til 1.verdenskrig?	Årsaken til 2.verdenskrig er knyttet til... I forhold til 1.verdenskrig, var 2.verdenskrig.....
Hvem	Hvem var sentrale på begge sider av krigen? Hvem var sentrale i norsk sammenheng?	På begge sider av krigen var ...
Hvor	Hvor startet krigen? Hvor bredte krigen seg?	
Når	Når startet 2.verdenskrig? Når var 2.verdenskrig over?	
Hvordan	Hvordan Hvordan	
Hvorfor	Hvorfor Hvorfor	
Hvilken	Hvilken Hvilken	
Hvilke	Hvilke Hvilke	

Eksempel fra norsk

Navn: Dato:		
Fag: Norsk Tema: Novelleanalyse		
Spørreord	Spørsmål	Svar
Hva	Hva dreier overskriften seg om? Hva begynner novellen med? Hva handler novellen om? Hva slags synsvinkel brukes?	Overskriften dreier seg om ... -> Novellens overskrift, "...", dreier seg om temaet Novellen begynner med ...
Hvem	Hvem er hovedpersonen(e) i novellen? Hvem er knyttet til hvem eller hva? Hvem er fortelleren?	Fortelleren i novellen er...
Hvor	Hvor skjer handlingen i novellen? Hvor er det spenningstopper i novellen? Hvor er vendepunktet i novellen?	Vendepunktet i novellen er ...
Når	Når skjer handlingen i novellen? Årstall? Årstid? Dag/natt?	
Hvordan	Hvordan drives handlingen framover? Hvordan fortelles handlingen? Hvordan beskrives personene og miljøet i novellen?	
Hvorfor	Hvorfor tematiseres de ulike problemstillingene i novellen?	
Hvilken	Hvilken betydning hadde novellen da den kom ut? Hvilken betydning har novellen nå?	
Hvilke	Hvilke virkemiddel kan vi finne i novellen?	

Å UTTRYKKE PROSESSER OG ÅRSAKSSAMMENHENGER SPRÅKLIG

Navn: Dato: Fag: Tema:	
Uttrykke rekkefølge og årsakssammenheng	
Først, innledningsvis, i starten	
Så, deretter, da, etterhvert, etterpå	
Til slutt, avslutningsvis	
Siden, derfor, altså, slik	

Eksempel fra forberedelse til naturfagrapport

Navn: Dato:	
Fag: Tema:	Naturfag Forberede en undersøkelse som skal rapporteres - livet i innsjøen
Først, innledningsvis, i starten	Vi skal finne ut hva slags liv som finnes i ferskvann - en innsjø. I starten finner vi fram utstyret: reagensrør, sil, garn, plastposer Først ror vi ut på vannet og setter garnet.
Så, deretter, da, etterhvert, etterpå	Deretter går vi til ulike steder langs vannet og tar prøver av vannet og planter og dyr i vannkanten. Så legges dette i ulike rør og bokser. Deretter tar vi inn garnet. Etterhvert må vi kategorisere det vi har funnet.
Til slutt, avslutningsvis	Til slutt vil vi sjekke om hypotesen stemmer med det vi har funnet. Avslutningsvis skriver vi en rapport.
Siden, derfor, altså, slik	Hypotese: siden ferskvann ikke inneholder salt, kan vi kanskje se en annen type liv enn i saltvann. Derfor vil vi undersøke livet i ferskvann og sammenlikne det med livet i saltvann.

Eksempel fra norsk - portrettintervju

Navn: Dato:	
Fag: Tema:	Norsk Skrive portrettintervju
Først, innledningsvis, i starten	Først må vi finne en interessant person og lage spørsmålene. Det gjør vi helt i starten.
Så, deretter, da, etterhvert, etterpå	Så må vi gjennomføre intervjuet og skrive notater, etterpå må vi finne ut hva som egentlig var viktig i intervjuet. Deretter kan vi plukke ut de to viktigste poengene. Først da skal vi skrive en tekst som bygger på dette, men uten at spørsmålene blir tydelige i teksten. Etterhvert ser vi på overskrift, ingress og underoverskrifter.
Til slutt, avslutningsvis	Til slutt må vi jobbe med språket og rettskrivinga og finne passende bilder og layout.
Siden, derfor, altså, slik	Siden et portrettintervju skal være fengende, må vi altså lage en spennende overskrift. Derfor vil vi legge en ekstra innsats i å lage en god overskrift, slik at folk vil lese hele portrettintervjuet.

SIRKELEN FOR UNDERVISNING OG LÆRING

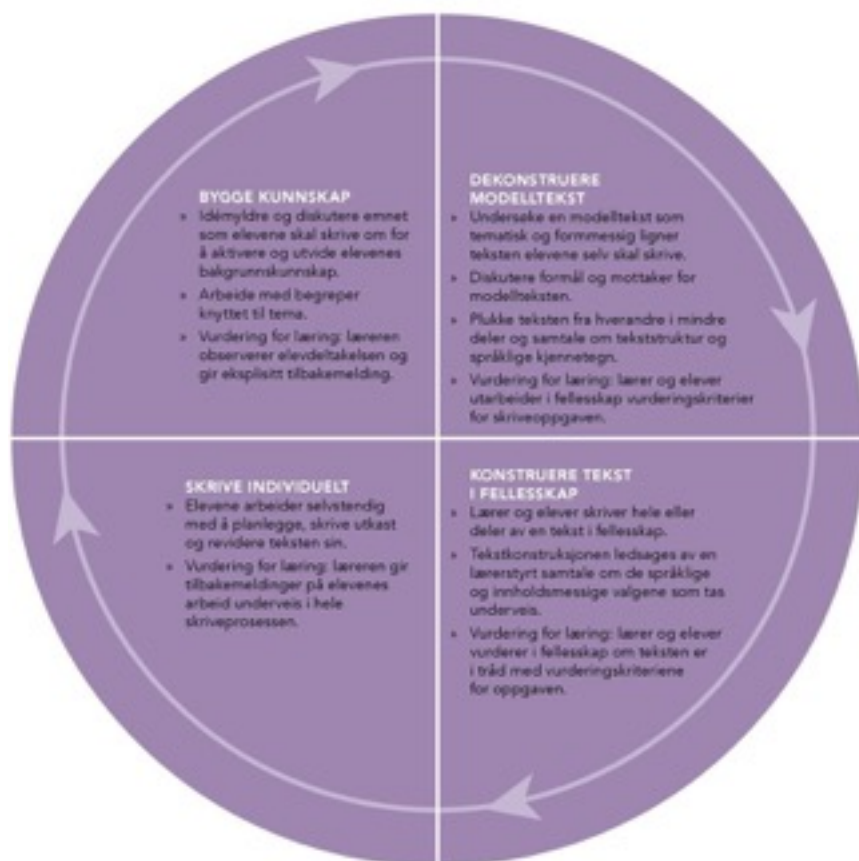
Den didaktiske modellen “sirkelen for undervisning og læring” - Teaching-Learning Cycle - fungerer i veldig mange sammenhenger. Her er et viktig poeng at læreren leder elevene gjennom gode prosesser knyttet til faglig samtale, lesing, lytting og skriving. Gjennom ulike aktiviteter modelleres hensiktsmessige strategier som elevene skal kunne ta i bruk på egen hånd og overføre til andre situasjoner.

Legg opp til grundig arbeid med førforståelse, gjennom å jobbe med faglige begrep og uttryksmåter, sikre sjangerforståelse i ditt fag og bruke elevenes kunnskap og erfaringer. Bruk den muntlige samtaler, både i klassen og i par eller grupper som støtte i arbeidet.

Dekonstruer tekster som er typiske for ditt fag, vis fram forventninger til faglig kvalitet. Vis fram tekstkvalitet på overordna nivå, knyttet til sjanger og struktur. Vis også fram tekstkvalitet på mikronivå, der ordvalg og faglige formuleringer skaper kvalitet i en tekst.

Skriv fagspesifikke tekster i fellesskap, kanskje to og to elever, eller i samlet klasse. Del arbeidet inn i faser og vis fram hvordan teksten skapes gjennom å ha fokus på ulike element. Modellering av gode strategier er sentralt for at eleven selv skal kunne ta dem i bruk på egen hånd og overføre dem til andre situasjoner.

<http://www.skrivesenteret.no/ressurser/sirkelen-for-undervisning-og-laering/>

Sirkelen er inspirert av:
<http://www.education.vic.gov.au/school/teachers/teachingresources/discipline/english/proflearn/pages/vslwrite4.aspx>